

Inleiding Ontmoetingsdag VTMC

14 januari 2006

Graag wil ik op deze dag het thema inleiden met een kort persoonlijk verhaal. Toen Ria en ik in de voorbereiding zochten naar een onderwerp kwamen we al snel tot het onderwerp 'geloven na manipulatie'. Ik heb toen gezocht naar een spreker die dit thema voor ons zou kunnen uitwerken. Zodoende belde en mailde ik met een aantal mensen. Om het thema aan hen te verduidelijken heb ik hen een schets gegeven van de problematiek rond dit thema zoals ik het persoonlijk heb beleefd. Uiteindelijk kon geen van deze sprekers, maar het verhaal wat ik hen toestuurde leek mij met wat aanvullingen best geschikt als inleiding voor deze dag.

Tot mijn 30^e jaar heb ik niet zelf de gelegenheid gekregen om over God en geloof na te denken. Dat klinkt misschien vreemd omdat mijn ouders mij al vroeg met God en geloof lieten kennis maken door mij en mijn broers en zussen de wekelijkse kinderclub van de gemeente op woensdagmiddag te laten bezoeken. Ik kan mij herinneren dat we daar niet met gejuich op hebben gereageerd, omdat dat opoffering van onze vrije middag betekende. Op de kinderclub kregen we een bijbelverhaal te horen waarbij vervolgens e.e.a. werd betrokken op de dagelijkse werkelijkheid. Dan vielen termen als het witte en het zwarte hart, hoogmoed en ootmoed, dienstbaar zijn enz. Later ging deze kinderclub over in een jeugdgroep en een ouderkring.

Wanneer ik het achteraf bekijk, bleek het hoofdthema van deze wekelijkse bijeenkomsten niet God te zijn, maar de angst om buiten gesloten te worden. De leiding van de gemeente legde een zodanige claim op denken en gevoelen dat ik geen volgeling van Jezus werd, maar van de leider.

Tussen mij en God stond altijd een mens (de voorganger) die de sleutel tot God was. De groep waarbinnen ik functioneerde had mijn denken en gevoelen gevangen genomen; het was geloof met een "pistool" op je hoofd, een dwangmatige, obsessieve manier van geloven. Er was geen mogelijkheid tot het maken van eigen keuzes of het ontwikkelen van een persoonlijk geloofsleven.

Ter illustratie een aantal voorbeelden:

Ik herinner me nog dat een van de kinderen tijdens een vakantie opbelde met de mededeling dat ze ontdekt had dat ze waardeloos was en dat ze Jezus nodig had. Ik dacht toen: moet ik nu ook bekennen dat ik niets waard ben, terwijl ik me daar niets bij kan voorstellen. Ik werd al snel geprest om te erkennen dat ik een hoogmoedig karakter had. Er werd tegen mij gezegd "kijk maar naar je opa, daar lijkt je op". Mijn opa stond buiten de gemeente en werd negatief bejegend.

Een ander voorbeeld; dit was op een jeugddag, het jaarlijkse uitje.

Tijdens de lunch werd na een kort bijbelwoord weer volop stil gestaan bij onze menselijke tekortkomingen. Er werd gesproken over God en de wereld. Ik dacht "laat ik eens open zijn" en noemde de wens om ook eens naar de disco te mogen.

'Hoe was het in de wereld mogelijk dat ik zo iets kon willen?' Zo werd God langzamerhand geassocieerd met moeilijke gesprekken, keuzes maken, erkennen van toegewezen tekortkomingen en karaktereigenschappen. Deze gesprekken verliepen altijd volgens een vast patroon. Eerst werd een aantal bijbelverzen gelezen. De Bijbel moest direct worden toegepast op het dagelijks leven. Elk woord van de paulusbrieven werd gespeld en soms werd weken achtereen een tekstfragment herhaald omdat zo werd gezegd God er nog niet mee klaar was. Zo werd elk woord een spiegel en bijbellezen een ware martelgang. Een tekst werd al gauw een aanleiding tot een persoonlijk gesprek. "Ik lees hier 'dit', hoe zit dat bij jou?" Een concreet voorval of een tekortkoming werd hieraan gekoppeld. Het gesprek resulteerde in de conclusie dat ik een onmogelijk karakter had en op deze wijze buiten de genade stond.

Als ik tijdens een gesprek niet snel erkende dat het met mij niet goed zat, je had geen tijd om na te denken, vervolgde de leider het gesprek met de opmerking: "ik zie aan je gezicht dat je het niet erkent, denk er maar eens goed over na..." Vervolgens werd het gesprek gestopt. Het op deze wijze beëindigen van een gesprek betekende meestal een periode van dagen tot weken waarin je tot inkeer moest komen en slechts gedoogd werd. In deze periode spraken de broeders en zusters niet met je; je werd genegeerd zodat je steeds meer geïsoleerd raakte. Omdat je buiten de groep geen vrienden of contacten had, kon je nergens terecht. Zelfs niet bij je eigen ouders. In deze periode probeerde je wel om met de leider in gesprek te komen om een 'bekentenis' af te leggen. De leider kon echter van je gezicht aflezen wat werkelijke erkenning was en deze kon je net zo makkelijk weer wegsturen. Je was letterlijk aan de genade overgeleverd. Als het dan eindelijk zo ver was dat je weer opgenomen werd, maakte de leider duidelijk dat dit Gods wil was. Vervolgens ging je naar gemeenteleden toe om vergeving te vragen voor je halstarrige houding en vroeg je of ze weer verder met je wilde leven. Zo werd je weer opgenomen in de gemeenschap.

Na mijn uittreden heb ik lange tijd een enorme angst gevoeld verstoten te zijn, ik hoorde immers niet meer bij de groep die behouden was.

Inmiddels 43 jaren oud, en een ervaring rijker in een andere gemeente, heb ik nog steeds het gevoel een "gevangen denken" te hebben. Ondanks dat ik best positief terug kijk op deze periode kwam ik tot de conclusie dat ik door altijd op verzoeken 'ja' te zeggen mij behoorlijk in de nesten had gewerkt. Ik zat in de raad, in het koor, ik regelde de wekelijkse geluidsopname, ik zat in verschillende tijdelijke

commissies en tot slot maakte ik ook nog regelmatig de kerk schoon. Op een gegeven moment realiseerde ik me dat ik nog steeds geen persoonlijk geloof had en slechts een volger was.

Regelmatig slaat grote twijfel toe over het bestaan van God, de positie van Jezus enz. Veel bijbelteksten hebben nare associaties. Dit levert dan weer de gedachte op dat ik steeds verder van God afraak en het zicht op hem dreig te verliezen. Nog steeds heb ik de behoefte aan een gemeente, met de menselijke warmte die dat ook biedt, maar me volledig in zo'n gemeente te geven, kost me moeite...

Mijn verhaal zal voor velen herkenbaar zijn.

Het thema vandaag is: "Kun je nog geloven na (geestelijke) manipulatie?"

Gelukkig hebben we toch een spreker gevonden, Thea Fontein, die dit thema met ons zal uitwerken.